

VII. kapitola

Pohledávky, výnosové transakce, akruální položky a podmíněná aktiva

Abstrakt

Modul vysvětluje ekonomickou podstatu pohledávek, jejich vznik, klasifikaci, oceňování a vazbu na uznání výnosů. Zabývá se pohledávkami z obchodních vztahů, vůči společníkům, zaměstnancům, státu a dalším osobám, stejně jako příjmy příštích období a aktivními dohadnými položkami. Pozornost je věnována dani z přidané hodnoty, pohledávkám v cizí měně, inventarizaci, potvrzování sald, opravným položkám, účetnímu odpisu, postoupení pohledávek a faktoringu. Mezinárodní část rozlišuje pohledávku, smluvní aktivum a smluvní závazek podle IFRS 15 a představuje oceňování a model očekávaných kreditních ztrát podle IFRS 9. Závěr se věnuje podmíněným aktivům podle IAS 37 a požadavkům na prezentaci a zveřejnění.

DOI: 10.52950/UP.2026.001.07

APA citace: Rotschedl, J. (2026). Pohledávky, výnosové transakce, akruální položky a podmíněná aktiva. In *Vybrané kapitoly z účetnictví podniku* (pp. 106–125). European Research Center, s.r.o. <https://doi.org/10.52950/UP.2026.001.07>

Právní a standardizační stav

Text vychází z českých účetních a daňových předpisů účinných ke dni 31. července 2026, zejména ze zákona č. 563/1991 Sb., vyhlášky č. 500/2002 Sb., Českých účetních standardů pro podnikatele č. 005, 006, 017 a 019, zákona č. 593/1992 Sb. a zákona č. 235/2004 Sb. Mezinárodní část vychází zejména z IFRS 15, IFRS 9, IFRS 7, IAS 1, IAS 21, IAS 37 a IAS 12. Číselná označení účtů v příkladech jsou orientační a účetní jednotka je musí sladit se svým účtovým rozvrhem.

Cíl modulu	Vymezit pohledávky a související výnosové transakce, vysvětlit jejich uznání, klasifikaci, oceňování, časové rozlišení, znehodnocení a vyřazení podle české účetní úpravy a IFRS a odlišit pohledávku, smluvní aktivum a podmíněné aktivum.
Klíčová slova	pohledávka, odběratel, výnos, akruální princip, příjmy příštích období, dohadný účet aktivní, opravná položka, odpis pohledávky, postoupení, faktoring, IFRS 15, smluvní aktivum, IFRS 9, očekávaná kreditní ztráta, podmíněné aktivum
Výstupy z učení	Student správně zařadí pohledávku do rozvahy, rozliší běžnou pohledávku od akruální položky a zálohy, určí okamžik uznání výnosu, zaúčtuje základní operace, posoudí snížení hodnoty a vysvětlí rozdíly mezi českým modelem opravných položek a modelem očekávaných kreditních ztrát podle IFRS 9.

1 Ekonomická podstata pohledávky a její vztah k výnosu

Pohledávka představuje právo účetní jednotky požadovat od jiné osoby peněžní nebo jiné plnění. V běžném obchodním vztahu vzniká například dodáním zboží nebo poskytnutím služby na obchodní úvěr. Výnos a pohledávka spolu často vznikají současně, nejde však o totožné pojmy. Výnos vyjadřuje zvýšení ekonomického prospěchu běžného období, zatímco pohledávka je aktivem, které představuje dosud neinkasovaný nárok.

Přijetí peněz samo o sobě nemusí znamenat výnos. Platba přijatá před splněním povinnosti je zpravidla přijatou zálohou nebo jiným závazkem. Naopak výnos může být vykázán dříve než peněžní příjem, jestliže účetní jednotka již plnění poskytla a nárok na úplatu vznikl nebo jej lze spolehlivě vyčíslit. Toto oddělení peněžního toku od účetního výsledku je podstatou akruálního účetnictví.

Nezaměňovat

Výnos není totéž co čistý obrat. Čistý obrat zahrnuje pouze výnosy z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb, na nichž je založen obchodní model účetní jednotky. Finanční výnosy, náhrady škod nebo výnos z prodeje dlouhodobého majetku proto nemusí být součástí čistého obratu.

SITUACE	VÝNOS	POHLEDÁVKA NEBO ZÁVAZEK
ZBOŽÍ DODÁNO NA FAKTURU	ano, pokud byl uskutečněn účetní případ	pohledávka za odběratelem
PLATBA OD ZÁKAZNÍKA PŘED DODÁNÍM	zpravidla ne	přijatá záloha / závazek
SLUŽBA PROVEDENA, FAKTURA BUDE VYSTAVENA POZDĚJI	ano, v období provedení	pohledávka, příjem příštích období nebo dohadný účet aktivní podle jistoty částky
NÁROK NA NÁHRADU ŠKODY JE POUZE MOŽNÝ	ne	může jít o podmíněné aktivum
INKASO DŘÍVE ODEPSANÉ POHLEDÁVKY	ano, jako výnos běžného období	současně přírůstek peněz

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, stanoví, že účetní jednotky účtují o skutečnostech do období, s nímž časově a věcně souvisejí, bez ohledu na okamžik peněžního plnění (§ 3 odst. 1). Účetní závěrka musí podávat věrný a poctivý obraz (§ 7). Pohledávky vzniklé vlastní činností se při prvotním uznání oceňují jmenovitou hodnotou; pohledávky nabyté za úplatu nebo vkladem pořizovací cenou (§ 25). Přechodné snížení hodnoty se vyjadřuje opravnou položkou a při inventarizaci se ověřuje reálnost vykázané hodnoty (§ 26, § 29 a § 30).

Vyhláška č. 500/2002 Sb. upravuje uspořádání a obsahové vymezení položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Podrobnější postupy obsahují zejména Český účetní standard (ČÚS) č. 017 – Zúčtovací vztahy, ČÚS č. 019 – Náklady a výnosy, ČÚS č. 005 – Opravné položky a ČÚS č. 006 – Kursové rozdíly. Daňovou uznatelnost opravných položek a odpisů pohledávek je nutné posuzovat odděleně podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách, a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Účetnictví a daně jsou dvě různá posouzení

Účetní opravná položka se vytváří podle skutečného rizika nedobytnosti, aby byla hodnota pohledávky věrně zobrazena. Daňově uznatelná je pouze část splňující zvláštní zákonné podmínky. Skutečnost, že podmínky zákona o rezervách nejsou splněny, nesmí vést k nadhodnocení pohledávky v účetní závěrce.

Většina pohledávek se vykazuje v oběžných aktivech v položce C.II. Pohledávky, která se člení na dlouhodobé a krátkodobé. Pohledávky za upsaný základní kapitál však tvoří samostatnou položku A. na začátku aktiv a nejsou součástí oběžných aktiv. Časové rozlišení aktiv se vykazuje v C.II.3 nebo při zvoleném uspořádání v samostatné položce D.

Dlouhodobost nebo krátkodobost se u pohledávek posuzuje podle doby splatnosti k okamžiku sestavení účetní závěrky. Pohledávka se zbytkovou splatností delší než jeden rok je dlouhodobá, ostatní je krátkodobá. Toto pravidlo nelze zaměňovat s původní dobou splatnosti při vzniku pohledávky.

SKUPINA	TYPICKÉ POLOŽKY	POZNÁMKA
A. POHLEDÁVKY ZA UPSANÝ ZÁKLADNÍ KAPITÁL	nesplacené vklady a upsané akcie	samostatná položka aktiv, nikoli oběžná aktiva
C.II.1 DLOUHODOBÉ POHLEDÁVKY	obchodní pohledávky se splatností nad 1 rok, odložená daňová pohledávka, dlouhodobé zálohy a závdavky	členění podle vztahu a druhu
C.II.2 KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY	odběratelé, stát, zaměstnanci, společníci, krátkodobé zálohy, jiné pohledávky	nejčastější část zúčtovacích vztahů
C.II.3 / D. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ AKTIV	náklady příštích období, komplexní náklady příštích období, příjmy příštích období	nejde vždy o klasickou fakturovanou pohledávku
PODROZVAHOVÁ EVIDENCE	odepsané, avšak nadále právně existující nároky	vede se, pokud je další sledování účelné

2 Základní druhy pohledávek a zúčtovacích vztahů

Pohledávky je nutné členit nejen podle splatnosti, ale také podle dlužníka, právního důvodu, měny, rizika a případné daňové uznatelnosti. Analytická evidence musí umožnit inventarizaci, sledování splatnosti a vymáhání i správné vykázání ve výkazech.

DRUH	PŘÍKLAD	OBVYKLÁ ÚČTOVÁ SKUPINA
OBCHODNÍ POHLEDÁVKY	faktura odběrateli za zboží nebo službu	31
POHLEDÁVKY ZA SPOLEČNÍKY A ČLENY	zápůjčka, pohledávka za vkladem mimo položku A., vypořádání se společníkem	35
POHLEDÁVKY ZA ZAMĚSTNANCI	záloha na pracovní cestu, náhrada škody	33
DAŇOVÉ POHLEDÁVKY	nadměrný odpočet DPH, přeplatek na dani	34
POSKYTNUTÉ ZÁLOHY	platba dodavateli před dodáním zásoby nebo služby	31, případně účty pořízení majetku podle účelu
JINÉ POHLEDÁVKY	nárok na pojistné plnění, náhrada škody, pohledávka z postoupení	37 nebo 38 podle podstaty
PŘÍJMY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ	přesně známý výnos běžného období, který bude inkasován později	385
DOHADNÉ ÚČTY AKTIVNÍ	odhad pojistného plnění nebo bonusu, jehož přesná výše není známa	388

Poskytnutá záloha není vždy finančním aktivem podle IFRS

Jestliže má být záloha vypořádána dodáním zboží nebo služby, nepředstavuje smluvní právo na peníze a podle IFRS zpravidla nejde o finanční aktivum. V české rozvaze je však vykazována mezi pohledávkami nebo v položkách pořízení příslušného majetku podle svého účelu.

2.1 Uznání výnosu a vznik pohledávky v českém účetnictví

České účetní předpisy neobsahují jednotný pětikrokový model výnosů srovnatelný s IFRS 15. Výnos se účtuje do období, s nímž věcně a časově souvisí, na základě okamžiku uskutečnění účetního případu doloženého průkazným účetním záznamem. Je nutné vycházet ze smlouvy, dodacích podmínek, předání plnění a ekonomické podstaty transakce; samotné vystavení faktury nemusí být rozhodujícím okamžikem.

TRANSAKCE	OKAMŽIK UZNÁNÍ VÝNOSU	VZNIK POHLEDÁVKY
PRODEJ ZBOŽÍ NEBO VÝROBKU	při uskutečnění dodávky podle smluvních podmínek a předání dispozice	současně, pokud nebylo inkasováno ihned
JEDNORÁZOVÁ SLUŽBA	po provedení a převzetí služby	při nepodmíněném nároku; před fakturou přes účet časového rozlišení podle jistoty částky
PRŮBĚŽNÁ SLUŽBA NEBO NÁJEM	postupně podle času nebo rozsahu skutečně poskytnutého plnění	průběžně podle smluvního nároku
PŘIJATÁ ZÁLOHA	až při následném splnění dodávky nebo služby	nevzniká pohledávka, ale závazek vůči zákazníkovi
SLEVA, BONUS NEBO VRÁCENÍ ZBOŽÍ	snižuje výnos období, k němuž se vztahuje	upravuje pohledávku nebo vytváří závazek vůči zákazníkovi

Výnosy se vykazují bez daně z přidané hodnoty, pokud je daň účtována jako závazek vůči správci daně. Čistý obrat se určuje pouze z výnosů, na nichž je založen obchodní model účetní jednotky; není součtem všech účtů účtové třídy 6.

2.2 Příjmy příštích období a dohadné účty aktivní

Účty 385 – Příjmy příštích období a 388 – Dohadné účty aktivní zajišťují věcnou a časovou souvislost výnosů. Rozhodujícím kritériem není existence faktury, ale míra jistoty částky. Obě položky představují aktivní akruální položky, jejichž použití musí být doloženo smlouvou, výpočtem nebo jiným průkazným podkladem.

OTÁZKA	ÚČET 385 – PŘÍJMY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ	ÚČET 388 – DOHADNÉ ÚČTY AKTIVNÍ
JE ZNÁM ÚČEL?	ano	ano
JE ZNÁMÉ OBDOBÍ?	ano	ano
JE PŘESNĚ ZNÁMA ČÁSTKA?	ano	ne; používá se kvalifikovaný odhad
TYPICKÝ PŘÍKLAD	smluvně pevně stanovený nájemný nebo úrokový výnos dosud neinkasovaný	odhad bonusu, pojistného plnění nebo licenčního poplatku
NÁSLEDNÉ ZÚČTOVÁNÍ	přeúčtování na běžnou pohledávku nebo inkaso	nahrazení skutečně vyúčtovanou částkou a vypořádání rozdílu

Praktické pravidlo

Je-li částka známá a pouze se čeká na fakturaci nebo inkaso, použije se zpravidla účet 385. Je-li výnos věcně a časově jistý, ale jeho částku je nutné odhadnout, použije se účet 388. Nevyměřovaná služba tedy není automaticky dohadnou položkou.

2.3 Daň z přidané hodnoty a pohledávky

Vznik povinnosti přiznat daň z přidané hodnoty (DPH) se řídí zákonem č. 235/2004 Sb., nikoli okamžikem účetního vystavení faktury. Rozhodující je zejména den uskutečnění zdanitelného plnění nebo přijetí úplaty před jeho uskutečněním (§ 20a a § 21 zákona o DPH). Účetní jednotka proto musí zachytit daňovou povinnost v období, do něhož spadá daňový okamžik, i když daňový doklad vystaví později.

Při přijetí zálohy může vzniknout povinnost přiznat DPH z přijaté úplaty. Samotný základ výnosu se však do výnosů neuvolní, dokud není splněna související dodávka nebo služba. DPH je tedy třeba oddělit od účetního posouzení výnosu.

Častá chyba

Tvrzení „DPH se zaúčtuje až při vystavení faktury“ je nesprávné. Faktura je dokladem; povinnost přiznat daň je určena zákonným daňovým okamžikem.

2.4 Prvotní a následné ocenění podle české úpravy

Pohledávky vzniklé účetní jednotce se oceňují jmenovitou hodnotou. Pohledávky nabyté za úplatu nebo vkladem se oceňují pořizovací cenou, která zahrnuje cenu pořízení a náklady s pořízením související. U postoupených pohledávek proto nemusí účetní hodnota odpovídat jejich jmenovité hodnotě.

K rozvahovému dni se vykázaná hodnota upravuje o opravné položky a u pohledávek v cizí měně o kursové přepočty. Česká účetní úprava obecně nepožaduje diskontování běžných dlouhodobých obchodních pohledávek na současnou hodnotu; při významném finančním prvku je však nutné posoudit, zda zvolená metoda stále podává věrný a poctivý obraz a zda nejde o jiný finanční vztah.

SITUACE	OCENĚNÍ
POHLEDÁVKA Z PRODEJE VLASTNÍHO VÝKONU	jmenovitá hodnota
POHLEDÁVKA KOUPENÁ OD PŮVODNÍHO VĚŘITELE	pořizovací cena
POHLEDÁVKA V CIZÍ MĚNĚ PŘI VZNIKU	česká měna přepočtená příslušným kursem; současně evidence v cizí měně

POHLEDÁVKA V CIZÍ MĚNĚ K ROZVAHOVÉMU DNI	přepočet kursem České národní banky k rozvahovému dni; kursový rozdíl do finančního výsledku
POCHYBNÁ POHLEDÁVKA	brutto hodnota snižená o opravnou položku
NAKOUPENÁ POHLEDÁVKA URČENÁ K OBCHODOVÁNÍ	zvláštní pravidla reálné hodnoty podle zákona a vyhlášky

2.5 Inventarizace, potvrzení sald a řízení kreditního rizika

Inventarizace pohledávek není pouhým porovnáním účtu 311 s knihou vydaných faktur. Účetní jednotka musí ověřit existenci, právní důvod, správnou výši, měnu, splatnost, možnost započtení, promlčení, probíhající spory a reálnou dobytost. U významných sald se používá odsouhlasení s dlužníkem, právní potvrzení nebo jiné externí důkazy.

Dále je doporučováno:

- Sestavit věkovou strukturu podle dnů po splatnosti a identifikovat koncentrace rizika.
- Posoudit platební historii, finanční situaci dlužníka, zajištění, insolvenční řízení a spory.
- Oddělit pohledávky za spojenými osobami a pohledávky v cizích měnách.
- Prověřit následná inkasa po rozvahovém dni jako důkaz o hodnotě k rozvahovému dni.
- Zdokumentovat výpočet účetní opravné položky a její vazbu na interní pravidla.
- Posoudit promlčení a včas zahájit vymáhání, pokud je ekonomicky účelné.

2.6 Opravné položky a účetní odpis pohledávky

Účetní opravná položka vyjadřuje přechodné snížení hodnoty pohledávky. Její výše musí odpovídat konkrétnímu riziku nebo odůvodněnému skupinovému odhadu. Vytváří se i tehdy, když není daňově uznatelná. Tvorba se účtuje zpravidla na vrub účtu 559 a ve prospěch účtu 391; snížení nebo zrušení opačným zápisem.

Odpis pohledávky znamená vyřazení její účetní hodnoty, protože účetní jednotka již neočekává inkaso nebo pokračující evidence v rozvaze není věrným zobrazením. Není obecnou podmínkou, aby před odpisem vždy existovala opravná položka ve výši 100 %. Pokud však opravná položka vytvořena byla, musí být při odpisu současně zúčtována, aby nedošlo k dvojímu zatížení výsledku.

OPERACE	ORIENTAČNÍ ÚČTOVÁNÍ	EKONOMICKÝ VÝZNAM
TVORBA ÚČETNÍ OPRAVNÉ POLOŽKY	559 / 391	snížení čisté účetní hodnoty pohledávky
ZRUŠENÍ NEBO SNÍŽENÍ OPRAVNÉ POLOŽKY	391 / 559	pominutí nebo snížení rizika
ODPIS NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY	546 / 311	vyřazení pohledávky z rozvahy
SOUČASNÉ ZÚČTOVÁNÍ DŘÍVE VYTVOŘENÉ OP	391 / 559	zabránění dvojímu nákladu

**POZDĚJŠÍ INKASO
ODEPSANÉ POHLEDÁVKY**

221 / 646

výnos z dříve odepsané pohledávky

Podrozvahová evidence

Právní nárok může existovat i po účetním odpisu. Je-li další vymáhání účelné, vede se odepsaná pohledávka v podrozvahové a operativní evidenci až do zániku, promlčení, vzdání se práva nebo jiného vypořádání.

2.7 Daňové opravné položky a daňová uznatelnost odpisu

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, umožňuje za přesně vymezených podmínek vytvářet zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám. U pohledávek podle § 8a se používají zejména časové testy více než 18 měsíců a více než 30 měsíců po splatnosti; u některých pohledávek je nutné aktivní soudní, rozhodčí nebo správní vymáhání. Zákon obsahuje významné výjimky a omezení, mimo jiné pro pohledávky za spojenými osobami a pro některé typy úvěrových, zálohových či sankčních nároků.

Daňová uznatelnost účetního odpisu pohledávky se posuzuje podle zákona o daních z příjmů. Uznatelná může být například pohledávka za dlužníkem v insolvenčním nebo exekučním řízení, pohledávka za zaniklým dlužníkem za zákonných podmínek nebo část krytá zákonnou opravnou položkou. Každý případ je nutné doložit a posoudit podle aktuálního znění zákona; účetní odpis sám o sobě daňovou uznatelnost nezakládá.

POLOŽKA	ÚČETNÍ POSOUZENÍ	DAŇOVÉ POSOUZENÍ
ÚČETNÍ OPRAVNÁ POLOŽKA	podle odhadu nedobytnosti a zásady opatrnosti	zpravidla nedaňová, není-li současně splněn zákon o rezervách
ZÁKONNÁ OPRAVNÁ POLOŽKA	je součástí celkové účetní OP	daňově uznatelná v rozsahu a za podmínek zákona o rezervách
ODPIS POHLEDÁVKY	při nedobytnosti nebo rozhodnutí o vyřazení	uznatelný pouze v případech vymezených zákonem o daních z příjmů
ZRUŠENÍ NEDAŇOVÉ OP	snižuje účetní náklad / zvyšuje výsledek	v daňovém přiznání se neutralizuje v návaznosti na původní přičtení

2.8 Postoupení pohledávky a faktoring

Pohledávku lze převést na jinou osobu postoupením. Postupitel vykáže výnos z postoupení a vyřadí účetní hodnotu prodané pohledávky. Rozdíl ovlivní výsledek hospodaření. Před vyřazením je nutné zúčtovat případnou opravnou položku. U postupníka se nabytá pohledávka oceňuje pořizovací cenou, nikoli jmenovitou hodnotou.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
VZNIK POHLEDÁVKY ZA POSTUPNÍKEM Z CENY POSTOUPENÍ	70 000	315	646
VYŘAZENÍ PŮVODNÍ POHLEDÁVKY V JMENOVITÉ HODNOTĚ	100 000	546	311
ZRUŠENÍ DŘÍVĚJŠÍ OPRAVNÉ POLOŽKY, BYLA-LI VYTVOŘENA	individuálně	391	559
INKASO CENY POSTOUPENÍ	70 000	221	315

U faktoringu je nutné rozlišit prodej pohledávky bez zpětného postihu od financování se zpětným postihem. Pokud účetní jednotka podstatná rizika neplacení nadále nese, ekonomickou podstatou může být úvěrové financování a pohledávka nemusí být z rozvahy vyřazena. Smluvní název „faktoring“ proto sám o sobě účetní řešení neurčuje.

3 Výnosy a smluvní zůstatky podle IFRS 15

International Financial Reporting Standard 15 – Revenue from Contracts with Customers (IFRS 15 – Výnosy ze smluv se zákazníky) vychází z principu, že výnos se vykáže při převodu kontroly nad slíbeným zbožím nebo službou na zákazníka v částce protihodnoty, na kterou účetní jednotka očekává nárok (IFRS 15.31). Pětikrokový model byl podrobně vysvětlen v Modulu 3; zde je důležitá jeho vazba na pohledávky a smluvní zůstatky.

POLOŽKA IFRS 15	PODSTATA	TYPICKÁ SITUACE
POHLEDÁVKA – RECEIVABLE	nepodmíněné právo na úplatu; k inkasu je nutné pouze plynutí času	plnění bylo provedeno a účetní jednotka již může fakturovat
SMLUVNÍ AKTIVUM – CONTRACT ASSET	právo na úplatu je podmíněno dalším plněním nebo jinou podmínkou než plynutím času	výnos z postupně plněné zakázky přesahuje dosud fakturovatelnou částku
SMLUVNÍ ZÁVAZEK – CONTRACT LIABILITY	úplata byla přijata nebo je splatná před převodem zboží či služby	přijatá záloha nebo předem fakturované předplatné

Smluvní aktivum není totéž co český dohadný účet aktivní. Dohadná položka vyjadřuje nejistotu částky, zatímco smluvní aktivum vyjadřuje podmíněnost práva na fakturaci. Konkrétní transakce může obsahovat oba prvky, ale pojmy nelze mechanicky převádět jeden na druhý.

IFRS 15 rovněž upravuje proměnlivou protihodnotu. Odhad bonusů, slev, sankcí nebo vratek se zahrne do transakční ceny pouze v rozsahu, v němž je vysoce pravděpodobné, že později nedojde k významnému zrušení vykázaného výnosu (IFRS 15.50–59). Pokud smlouva obsahuje významnou finanční složku, výnos a pohledávka se upraví o časovou hodnotu peněz (IFRS 15.60–65).

3.1 Ocenění pohledávek podle IFRS 9

International Financial Reporting Standard 9 – Financial Instruments (IFRS 9 – Finanční nástroje) se vztahuje na finanční pohledávky a smluvní aktiva v rozsahu pravidel znehodnocení. Běžné obchodní pohledávky se zpravidla následně oceňují amortizovanou hodnotou, pokud jsou drženy za účelem inkasa smluvních peněžních toků a tyto toky představují pouze splátky jistiny a úroku. Pohledávka, která neobsahuje významnou finanční složku, se při prvotním uznání oceňuje transakční cenou podle IFRS 15 (IFRS 9.5.1.3).

Dlouhodobé pohledávky s významnou finanční složkou se oceňují reálnou hodnotou při prvotním uznání a následně amortizovanou hodnotou metodou efektivní úrokové míry. Rozdíl mezi nominální částkou a současnou hodnotou se vykazuje jako úrokový výnos v průběhu financování, nikoli jako tržba při počátečním prodeji.

3.2 Model očekávaných kreditních ztrát podle IFRS 9

IFRS 9 používá model očekávaných kreditních ztrát (Expected Credit Losses, ECL). Ztráta se tedy neuznává až po vzniku konkrétního selhání, ale na základě pravděpodobnostně váženého odhadu peněžních nedostatků, který zohledňuje rozumné a doložitelné informace včetně výhledu budoucích ekonomických podmínek.

Pro obchodní pohledávky a smluvní aktiva bez významné finanční složky je povinný zjednodušený přístup: opravná položka se vždy měří ve výši očekávaných kreditních ztrát za celou dobu životnosti (IFRS 9.5.5.15). Pro pohledávky s významnou finanční složkou a pohledávky z leasingu může účetní jednotka za stanovených podmínek zvolit obdobný zjednodušený přístup jako účetní pravidlo.

STUPEŇ OBECNÉHO MODELU	MĚŘENÍ ECL	ÚROKOVÝ VÝNOS
STUPEŇ 1	12měsíční očekávané kreditní ztráty	z hrubé účetní hodnoty
STUPEŇ 2	celoživotní ECL po významném zvýšení kreditního rizika	z hrubé účetní hodnoty
STUPEŇ 3	celoživotní ECL u úvěrově znehodnoceného aktiva	z čisté účetní hodnoty po opravné položce

V praxi se u velkého množství homogenních obchodních pohledávek často používá matice opravných položek. Historické míry ztrát podle dnů po splatnosti se upravují o aktuální a předpokládané podmínky. Výpočet musí zahrnout i pohledávky, které dosud nejsou po splatnosti.

VĚKOVÁ SKUPINA	HRUBÁ HODNOTA	UPRAVENÁ MÍRA ECL	OPRAVNÁ POLOŽKA
NESPLATNÉ	600 000 Kč	0,5 %	3 000 Kč
1–30 DNÍ PO SPLATNOSTI	200 000 Kč	2 %	4 000 Kč

31–90 DNÍ PO SPLATNOSTI	100 000 Kč	8 %	8 000 Kč
VÍCE NEŽ 90 DNÍ	100 000 Kč	35 %	35 000 Kč
CELKEM	1 000 000 Kč	—	50 000 Kč

Rozdíl proti české úpravě

České účetnictví rovněž vyžaduje včasné zohlednění rizika prostřednictvím účetních opravných položek. Není správné tvrdit, že český systém čeká na splnění osmnáctiměsíčního daňového testu. Daňový časový test se týká pouze daňové uznatelnosti, nikoli povinnosti věrně ocenit pohledávku.

3.3 Odpis a odúčtování podle IFRS

Podle IFRS 9 účetní jednotka přímo sníží hrubou účetní hodnotu finančního aktiva, jestliže nemá rozumné očekávání jeho úplného nebo částečného inkasa (IFRS 9.5.4.4). Odpis je událostí odúčtování a může se vztahovat na celé aktivum nebo jeho část. Pozdější inkaso se vykáže ve výsledku hospodaření v souladu s účetní politikou.

Při postoupení pohledávek se posuzuje, zda byla převedena smluvní práva na peněžní toky a zda účetní jednotka převedla podstatně všechna rizika a užítky. Pokud je zachová, aktivum se nadále vykazuje. Pokud je ani nepřevéde, ani nezachová, posuzuje se kontrola a případná pokračující angažovanost. Tento model je podrobnější než posouzení založené pouze na právním převodu pohledávky.

3.4 Pohledávky v cizí měně

Pohledávka v cizí měně se při prvotním uznání přepočte na funkční nebo účetní měnu kursem k datu transakce. K rozvahovému dni jde o peněžní položku, a proto se přepočítává závěrkovým kursem; kursové rozdíly se zpravidla vykazují ve finančních nákladech nebo výnosech. Českou úpravu obsahuje ČÚS č. 006, mezinárodní úpravu International Accounting Standard 21 – The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates (IAS 21).

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
VZNIK POHLEDÁVKY 10 000 EUR PŘI KURZU 24,50 Kč/EUR	245 000 Kč	311	60x + 343 podle plnění
PŘEPOČET K ROZVAHOVÉMU DNI PŘI KURZU 25,00 Kč/EUR – KURSOVÝ ZISK	5 000 Kč	311	663
INKASO 10 000 EUR PŘI KURZU 24,80 Kč/EUR – KURSOVÁ ZTRÁTA PROTI ZÁVĚRKOVÉ HODNOTĚ	2 000 Kč	563	311

3.5 Podmíněná aktiva podle IAS 37

International Accounting Standard 37 – Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets (IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva) vymezuje podmíněné aktivum jako možné aktivum vzniklé v důsledku minulé události, jehož existence bude potvrzena až vznikem nebo nevznikem jedné či více nejistých budoucích událostí, které účetní jednotka plně neovládá.

Podmíněné aktivum se nevykazuje v rozvaze, protože by mohlo vést k uznání výnosu, který nikdy nebude realizován (IAS 37.31). Je-li přítok ekonomických užitků pravděpodobný, zveřejní se stručný popis a, je-li prakticky možné, odhad finančního dopadu (IAS 37.34). Teprve když je přítok prakticky jistý, nejde již o podmíněné aktivum a aktivum i související výnos se uznají (IAS 37.35).

PRAVDĚPODOBNOST PŘÍTOKU	POSTUP PODLE IAS 37
PRAKTICKY JISTÝ	uznat aktivum a související výnos
PRAVDĚPODOBNÝ, ALE NIKOLI PRAKTICKY JISTÝ	nevykazovat; zveřejnit podmíněné aktivum, je-li významné
NEPRAVDĚPODOBNÝ	nevykazovat ani nezveřejňovat

České účetní předpisy nepoužívají zcela totožnou systematiku IAS 37. Z požadavku opatrnosti však plyne, že nejisté možné zisky se nemají předčasně vykazovat. Významné možné nároky lze popsat v příloze nebo sledovat v podrozvahové evidenci, pokud je to potřebné pro věrný a poctivý obraz.

3.6 Prezentace a zveřejnění podle IFRS

Pro účetní období roku 2026 upravuje klasifikaci oběžných a dlouhodobých aktiv IAS 1. Pohledávka je oběžným aktivem zejména tehdy, má-li být realizována v normálním provozním cyklu, je držena k obchodování, má být realizována do dvanácti měsíců nebo jde o peníze bez omezení použití. Obchodní pohledávky mohou být oběžné i při provozním cyklu delším než dvanáct měsíců. IFRS 18 nahradí IAS 1 pro účetní období začínající 1. ledna 2027; zásadní pravidla smluvních zůstatků a ECL však zůstávají v IFRS 15 a IFRS 9.

IFRS 7 vyžaduje zveřejnění významu finančních nástrojů pro finanční pozici a výkonnost a informací o kreditním, likviditním a tržním riziku. U pohledávek se zveřejňují zejména účetní pravidla ECL, změny opravných položek, významné koncentrace kreditního rizika, zabezpečení a podklady forward-looking odhadů. IFRS 15 vyžaduje informace o pohledávkách, smluvních aktivech a smluvních závazcích a jejich významných změnách.

3.7 Srovnání české účetní úpravy a IFRS

OBLAST	ČESKÁ ÚČETNÍ ÚPRAVA	IFRS
VZNIK VÝNOSU	věcná a časová souvislost a okamžik uskutečnění účetního případu	IFRS 15: převod kontroly při splnění povinnosti k plnění

POHLEDÁVKA VS. AKRUÁLNÍ POLOŽKA	311, 385 a 388 podle právního nároku a jistoty částky	receivable vs. contract asset podle podmíněnosti práva
PRVOTNÍ OCENĚNÍ	jmenovitá hodnota nebo pořizovací cena	transakční cena nebo reálná hodnota; významný finanční prvek se odděluje
NÁSLEDNÉ OCENĚNÍ	jmenovitá/pořizovací cena, kursové rozdíly a opravné položky	zpravidla amortizovaná hodnota metodou efektivní úrokové míry
ZNEHODNOCENÍ	účetní OP podle konkrétního nebo skupinového odhadu rizika	ECL; u běžných obchodních pohledávek zpravidla celoživotní ztráta
DAŇOVÝ DOPAD	zákonné OP a odpisy jen při splnění českých daňových podmínek	IFRS neposuzují českou daňovou uznatelnost; nutné daňové úpravy
PODMÍNĚNÁ AKTIVA	opatrnost, příloha nebo podrozvaha podle významnosti	IAS 37: nevykázat; zveřejnit při pravděpodobném přítoku; uznat při praktické jistotě

4 Integrované příklady účtování

4.1 Příklad 1 – Prodej zboží na fakturu

Účetní jednotka prodala zboží za 100 000 Kč bez DPH. DPH činí 21 000 Kč a pořizovací cena prodaného zboží 70 000 Kč.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
POHLEDÁVKA A TRŽBA ZA ZBOŽÍ	100 000 Kč	311	604
DPH NA VÝSTUPU	21 000 Kč	311	343
ÚBYTEK PRODANÉHO ZBOŽÍ	70 000 Kč	504	132
INKASO FAKTURY	121 000 Kč	221	311

4.2 Příklad 2 – Přesně známá provedená služba, faktura až v lednu

Služba byla dokončena 31. prosince. Smluvní cena činí 40 000 Kč bez DPH. Účetní jednotka má nepodmíněný a přesně vyčíslitelný nárok, ale fakturu vystaví v lednu. DPH se zachytí podle dne uskutečnění zdanitelného plnění, nikoli až podle data faktury.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
VÝNOS BĚŽNÉHO OBDOBÍ	40 000 Kč	385	602

DPH K USKUTEČNĚNÉMU ZDANITELNÉMU PLNĚNÍ	8 400 Kč	385	343
LEDNOVÉ VYSTAVENÍ FAKTURY A PŘEVEDENÍ NA ODBĚRATELE	48 400 Kč	311	385

4.3 Příklad 3 – Odhad licenčního bonusu

Smluvní bonus za prosinec je věcně jistý, ale konečné údaje odběratele budou známy až v lednu. Nejlepší odhad činí 500 000 Kč. K rozvahovému dni se použije dohadný účet aktivní; po vyúčtování se odhad nahradí skutečnou částkou a rozdíl se promítne do výsledku období zúčtování nebo upraví podle pravidel následných událostí.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
ODHAD VÝNOSU K 31. 12.	500 000 Kč	388	648
ZÚČTOVÁNÍ DOHADNÉ POLOŽKY PO VYÚČTOVÁNÍ	500 000 Kč	311	388
ROZDÍL PROTI ODHADU	podle skutečnosti	311 / 648	311

4.4 Příklad 4 – Přijatá záloha u neplátce DPH

Zákazník zaplatil v prosinci 120 000 Kč předem za roční servis poskytovaný od ledna do prosince následujícího roku. Přijetí peněz není prosincovým výnosem; jde o závazek, který se postupně rozpouští podle plnění.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
PŘIJETÍ ZÁLOHY	120 000 Kč	221	324
MĚSÍČNÍ UZNÁNÍ VÝNOSU PO ZAHÁJENÍ SLUŽBY	10 000 Kč	324	602

4.5 Příklad 5 – Účetní opravná položka, odpis a následné inkaso

Pohledávka 100 000 Kč je podle individuálního posouzení dobytná pouze z 40 %. Účetní jednotka vytvoří opravnou položku 60 000 Kč. Později se pohledávka stane zcela nedobytnou a je odepsána; následně je neočekávaně inkasováno 10 000 Kč.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
TVORBA ÚČETNÍ OPRAVNÉ POLOŽKY	60 000 Kč	559	391
DOPLNĚNÍ OP NA 100 % PŘED ODPISEM, JE-LI NOVÉ RIZIKO 100 %	40 000 Kč	559	391
ODPIS POHLEDÁVKY	100 000 Kč	546	311

ZÚČTOVÁNÍ OPRAVNÉ POLOŽKY	100 000 Kč	391	559
POZDĚJŠÍ INKASO ODEPSANÉ POHLEDÁVKY	10 000 Kč	221	646

4.6 Příklad 6 – Odložená daň z nedaňové opravné položky

Účetní opravná položka 30 000 Kč není daňově uznatelná a vytváří odčitatelný přechodný rozdíl, u něhož je pravděpodobné budoucí využití. Při sazbě daně z příjmů právnických osob 21 % činí odložená daňová pohledávka 6 300 Kč. Uznání a rozsah účtování odložené daně musí odpovídat § 59 vyhlášky a IAS 12 u jednotek používajících IFRS.

ÚČETNÍ PŘÍPAD	ČÁSTKA	MD	D
TVORBA ÚČETNÍ OPRAVNÉ POLOŽKY	30 000 Kč	559	391
ODLOŽENÁ DAŇOVÁ POHLEDÁVKA 30 000 × 21 %	6 300 Kč	481	592

5 Nejčastější chyby

1. Zařazení pohledávek za upsaný základní kapitál mezi oběžná aktiva namísto samostatné položky A.
2. Ztotožnění všech výnosů s čistým obratem.
3. Vykázání přijaté zálohy jako výnosu před poskytnutím plnění.
4. Automatické použití účtu 388 jen proto, že nebyla vystavena faktura.
5. Opomenutí DPH do období uskutečnění zdanitelného plnění s odůvodněním, že faktura bude vystavena později.
6. Tvorba účetní opravné položky pouze do výše daňově uznatelné části.
7. Tvzení, že účetní odpis je možný jen při existenci 100% opravné položky.
8. Dvojí zatížení nákladů při odpisu pohledávky bez zúčtování dříve vytvořené opravné položky.
9. Záměna smluvního aktiva IFRS 15 s dohadným účtem aktivním.
10. Použití osmnáctiměsíčního daňového testu jako účetního kritéria znehodnocení.
11. Nevykázání celoživotních ECL u obchodních pohledávek bez významné finanční složky.
12. Předčasné uznání možné náhrady škody, která je pouze podmíněným aktivem.
13. Vyřazení pohledávky při faktoringu jen podle právního názvu smlouvy bez posouzení přenesených rizik.
14. Neprovedení závěrkového přepočtu pohledávky v cizí měně.

6 Shrnutí modulu

Pohledávka je aktivum představující právo účetní jednotky požadovat peněžní nebo jiné plnění od dlužníka. Není totožná s výnosem ani s peněžním příjmem. Při prodeji na fakturu vzniká pohledávka a výnos bez okamžitého příjmu; při inkasu pohledávky vzniká příjem, ale výnos již

zpravidla nevzniká. V české rozvaze se většina pohledávek vykazuje v části C.II a člení se podle doby splatnosti a vztahu k obchodním partnerům, ovládaným či ovládajícím osobám, společníkům, zaměstnancům, státu a dalším osobám. Pohledávky za upsaný základní kapitál mají samostatné místo v aktivech. Dlouhodobost nebo krátkodobost se posuzuje podle zbývajících splatností k rozvahovému dni.

Výnos a pohledávka se v českém účetnictví uznávají podle ekonomické podstaty uskutečněného plnění, smluvních podmínek a věcné a časové souvislosti. Datum faktury ani úhrady není samo o sobě rozhodující. Je-li výnos běžného období přesně znám, ale bude vyúčtován nebo inkasován později, používá se účet 385 – Příjmy příštích období. Musí-li se částka kvalifikovaně odhadnout, používá se účet 388 – Dohadné účty aktivní. Přijatá záloha je naopak závazkem do okamžiku splnění. DPH se zachycuje podle zákonného daňového okamžiku a odděleně od výnosu; u pohledávky se proto musí rozlišit základ daně, daň a celková částka vůči odběrateli.

Pohledávky se při vzniku oceňují zpravidla jmenovitou hodnotou, nabyté pohledávky pořizovací cenou a cizoměnové položky se přepočítávají na měnu účetnictví. K rozvahovému dni se posuzuje jejich existence, splatnost, právní vymahatelnost, pravděpodobnost inkasa a kurzový přepočet. Inventarizace zahrnuje kontrolu smluv, faktur, úhrad, dobropisů, zápočtů a potvrzení sald. Řízení kreditního rizika začíná ještě před vznikem pohledávky posouzením zákazníka, nastavením limitů, zajištěním a sledováním prodlení.

Pokud je účetní hodnota pohledávky vyšší než očekávané inkaso, vytváří se účetní opravná položka podle reálného rizika ztráty. Daňová opravná položka a daňová uznatelnost odpisu se posuzují samostatně podle daňových předpisů a nesmějí určovat účetní odhad. Odpis pohledávky znamená její vyřazení z účetnictví, například pro promlčení, zánik, nedobytnost nebo ekonomickou neúčelnost dalšího vymáhání. Neexistuje univerzální podmínka, že před odpisem musí být vždy vytvořena stoprocentní opravná položka; existující opravná položka však musí být při odpisu zúčtována. Při následném inkasu odepsané pohledávky se částka zachytí jako výnos. Postoupení a faktoring se účtují podle ekonomické podstaty, ceny postoupení a přenosu rizik a užitků, nikoli pouze podle názvu smlouvy.

IFRS 15 rozlišuje bezpodmínečnou pohledávku, smluvní aktivum podmíněné dalším plněním a smluvní závazek vznikající před splněním povinnosti. IFRS 9 oceňuje běžné obchodní pohledávky zpravidla v amortizované hodnotě a používá model očekávaných kreditních ztrát. U obchodních pohledávek se obvykle uplatní zjednodušený přístup s celoživotní očekávanou ztrátou, často prostřednictvím matice opravných položek podle stáří, historických ztrát a výhledových informací. Odúčtování nastává při zániku smluvních práv nebo při převodu, který splní podmínky pro odúčtování. IAS 37 stanoví, že podmíněné aktivum se nevykazuje, dokud není přítok ekonomických užitků prakticky jistý; je-li pouze pravděpodobný, významná informace se zveřejní.

Základní a doporučené zdroje

Česko. (1991). Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v aktuálním znění. e-Sbírka. <https://e-sbirka.gov.cz/sb/1991/563>

Česko. (1992). Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v aktuálním znění. e-Sbírka. <https://e-sbirka.gov.cz/sb/1992/586>

Česko. (1992). Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v aktuálním znění. e-Sbírka. <https://e-sbirka.gov.cz/sb/1992/593>

Česko. (2002). Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro podnikatele účtující v soustavě podvojného účetnictví, v aktuálním znění. e-Sbírka. <https://e-sbirka.gov.cz/sb/2002/500>

Česko. (2004). Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v aktuálním znění. e-Sbírka. <https://e-sbirka.gov.cz/sb/2004/235>

Ministerstvo financí České republiky. (2026). České účetní standardy pro podnikatele č. 005, 006, 017 a 019, v aktuálním znění. <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/ucetnictvi/legislativa-v-ucetnictvi>

IFRS Foundation. (2026). IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-7-financial-instruments-disclosures/>

IFRS Foundation. (2026). IFRS 9 Financial Instruments. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>

IFRS Foundation. (2026). IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers/>

IFRS Foundation. (2026). IAS 21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-21-the-effects-of-changes-in-foreign-exchange-rates/>

IFRS Foundation. (2026). IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-37-provisions-contingent-liabilities-and-contingent-assets/>

Doporučená literatura

Dvořáková, D. (aktuální vydání). Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. Brno: BizBooks.

Müllerová, L., & Molín, J. (2020). Daně v účetnictví ČR I. Praha: Oeconomica.

Randáková, M. (2018). Finanční účetnictví v České republice po 1. 1. 2016. Praha: Oeconomica.

Skálová, J. (aktuální vydání). Podvojně účetnictví. Praha: Grada.

Stejskalová, I. (2021). Finanční účetnictví pro manažery s netradičně pojatými případovými studiemi (3. aktualizované vydání). Praha: Wolters Kluwer.

Kontrolní otázky a úkoly

- 1) Vysvětlete rozdíl mezi výnosem, pohledávkou a peněžním příjmem a uveďte transakci, v níž vznikají v různých obdobích.
- 2) Zařadte do české rozvahy: odběratele se splatností 90 dní, odloženou daňovou pohledávkou, nesplacený upsaný vklad a příjmy příštích období.
- 3) Rozhodněte, zda se v pěti zadáných situacích použije účet 311, 385 nebo 388, a své rozhodnutí odůvodněte.
- 4) Popište, proč vystavení faktury nemusí být okamžikem vzniku výnosu ani DPH.

- 5) Navrhnete inventarizační postup pro portfolio 500 obchodních pohledávek.
- 6) Vysvětlíte rozdíl mezi účetní a zákonnou opravnou položkou.
- 7) Sestavte účetní zápisy při odpisu pohledávky 80 000 Kč, k níž existuje opravná položka 50 000 Kč.
- 8) Vysvětlíte rozdíl mezi pohledávkou a smluvním aktivem podle IFRS 15.
- 9) Popište zjednodušený model celoživotních ECL a vytvořte vlastní čtyřstupňovou matici opravných položek.
- 10) Vysvětlíte, kdy se dlouhodobá pohledávka podle IFRS diskontuje a jak se následně vykazuje úrok.
- 11) Posuďte účetní zachycení faktoringu se zpětným postihem.
- 12) Rozlišíte pravděpodobné podmíněné aktivum od prakticky jistého nároku podle IAS 37.
- 13) Vypočtete závěrkový kursový rozdíl u pohledávky 25 000 EUR při změně kurzu z 24,60 na 25,10 Kč/EUR.
- 14) Vyhledejte ve zveřejněné IFRS účetní závěrce informace o smluvních aktivech a pohybu ECL opravné položky.

Testové otázky

1. **Kde se v české rozvaze vykazují pohledávky za upsaný základní kapitál?**
 - 1.1. C.II
 - 1.2. B.III
 - 1.3. samostatně v položce A.
 - 1.4. pouze v příloze
2. **Je čistý obrat roven součtu všech výnosů účetní jednotky?**
 - 2.1. ano
 - 2.2. ne, zahrnuje vymezené výnosy založené na obchodním modelu
 - 2.3. pouze u mikrojednotky
 - 2.4. pouze podle IFRS
3. **Který účet se zpravidla použije, je-li přesně známa částka výnosu běžného období, ale dosud nebyla fakturována?**
 - 3.1. 384
 - 3.2. 385
 - 3.3. 388
 - 3.4. 391
4. **Který účet se zpravidla použije, je-li výnos věcně jistý, ale jeho částka musí být odhadnuta?**
 - 4.1. 311
 - 4.2. 385
 - 4.3. 388
 - 4.4. 389
5. **Kdy vzniká povinnost přiznat DPH na výstupu?**
 - 5.1. vždy až vystavením faktury
 - 5.2. podle zákonného daňového okamžiku, zejména DUZP nebo přijetí úplaty
 - 5.3. pouze inkasem
 - 5.4. až uzavřením účetních knih
6. **Co vyjadřuje účetní opravná položka?**
 - 6.1. trvalé zvýšení hodnoty

- 6.2. přechodné snížení hodnoty
- 6.3. fond peněz
- 6.4. pouze daňový náklad
- 7. **Je předchozí 100% opravná položka univerzální podmínkou účetního odpisu pohledávky?**
 - 7.1. ano
 - 7.2. ne
 - 7.3. pouze podle IFRS
 - 7.4. pouze u pohledávek v EUR
- 8. **Jak IFRS 15 vymezuje pohledávku?**
 - 8.1. jako podmíněné právo na úplatu
 - 8.2. jako nepodmíněné právo, kde zbývá pouze plynutí času
 - 8.3. jako přijatou zálohu
 - 8.4. jako podmíněné aktivum IAS 37
- 9. **Co je smluvní aktivum podle IFRS 15?**
 - 9.1. hotovost
 - 9.2. právo na úplatu podmíněné dalším plněním nebo jinou podmínkou
 - 9.3. jakákoli faktura
 - 9.4. daňová pohledávka
- 10. **Jaký přístup ECL je povinný pro obchodní pohledávky bez významné finanční složky?**
 - 10.1. žádný
 - 10.2. pouze 12měsíční ECL
 - 10.3. celoživotní ECL ve zjednodušeném přístupu
 - 10.4. odpis až při konkursu
- 11. **Je osmnáctiměsíční test zákona o rezervách kritériem pro tvorbu účetní opravné položky?**
 - 11.1. ano
 - 11.2. ne, jde o daňovou podmínku
 - 11.3. jen u IFRS
 - 11.4. pouze u státních podniků
- 12. **Jak se podle IAS 37 zachází s pravděpodobným, ale nikoli prakticky jistým podmíněným aktivem?**
 - 12.1. vykáže se v rozvaze
 - 12.2. nevykáže se; významné se zveřejní
 - 12.3. účtuje se jako rezerva
 - 12.4. vykáže se v OCI
- 13. **Co se děje s pohledávkou v cizí měně k rozvahovému dni?**
 - 13.1. ponechá se původní kurz
 - 13.2. přepočte se závěrkovým kurzem a vznikne kursový rozdíl
 - 13.3. vždy se diskontuje
 - 13.4. odepisuje se
- 14. **Kdy může faktoring ekonomicky představovat financování, nikoli prodej pohledávky?**
 - 14.1. pokud jsou podstatná rizika neplacení zachována u původního věřitele
 - 14.2. vždy
 - 14.3. nikdy
 - 14.4. jen u hotovostních tržeb

15. Jaká je aktuální sazba daně z příjmů právnických osob použita v příkladu odložené daně?

- 15.1. 15 %
- 15.2. 19 %
- 15.3. 21 %
- 15.4. 23 %

Řešení testu**Správné odpovědi**

1. c, 2. b, 3. b, 4. c, 5. b, 6. b, 7. b, 8. b, 9. b, 10.c, 11. b, 12. b, 13. b, 14. a, 15. c